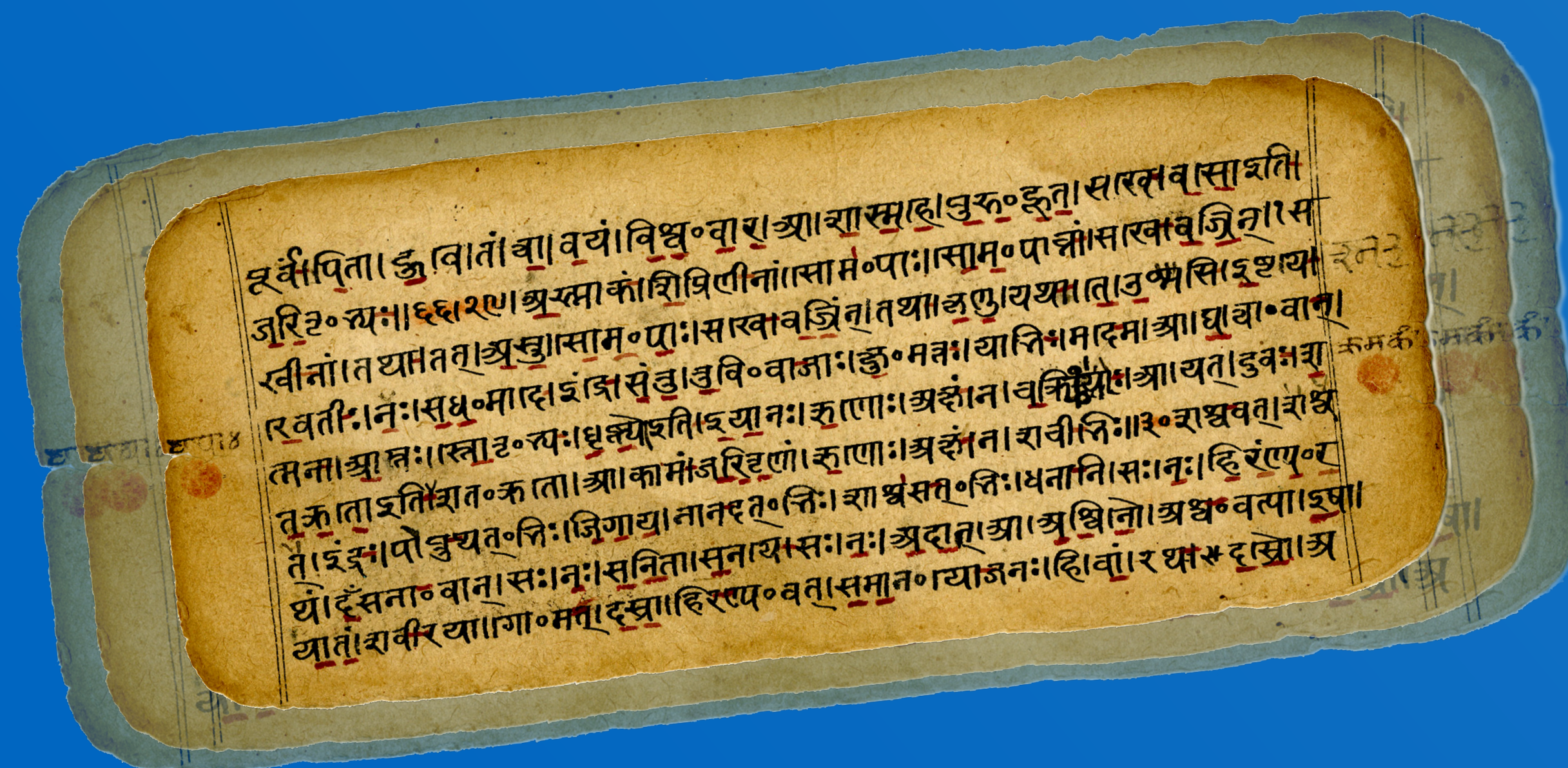

Védák a gyakorlatban

2. lecke

A tudásszerzés módszerei - A stabil pont megtalálása

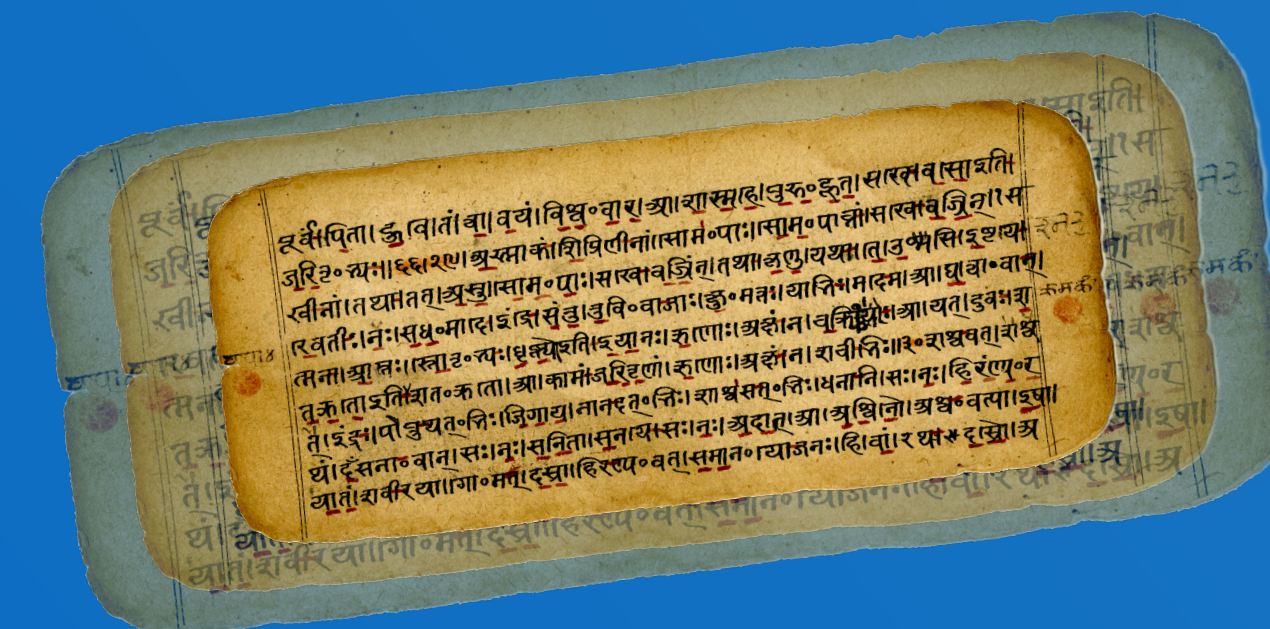

Az előző előadás áttekintése

/ A boldogság keresése /

Az előadás felépítése:

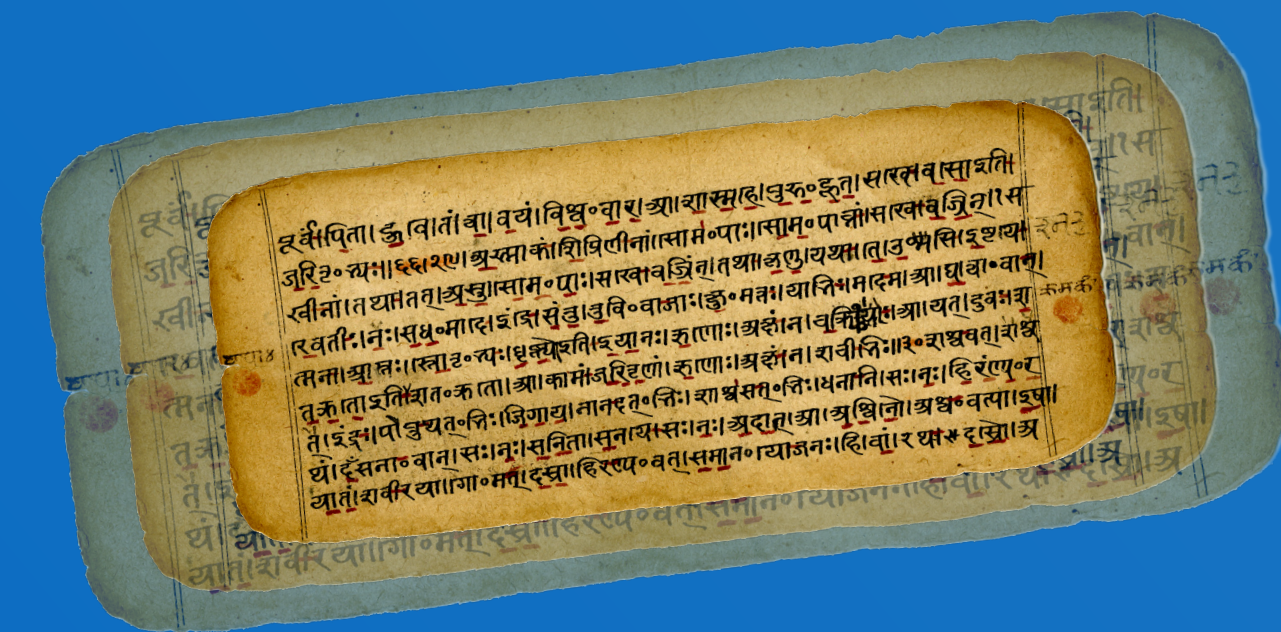
1. Mi az élet értelme?
2. Honnan származnak a boldogsággal kapcsolatos különféle elképzelések (világnézet és annak kialakulása)?
3. Boldogság a védikus írásokban (a boldogság szintjei)

Az előadás felépítése:

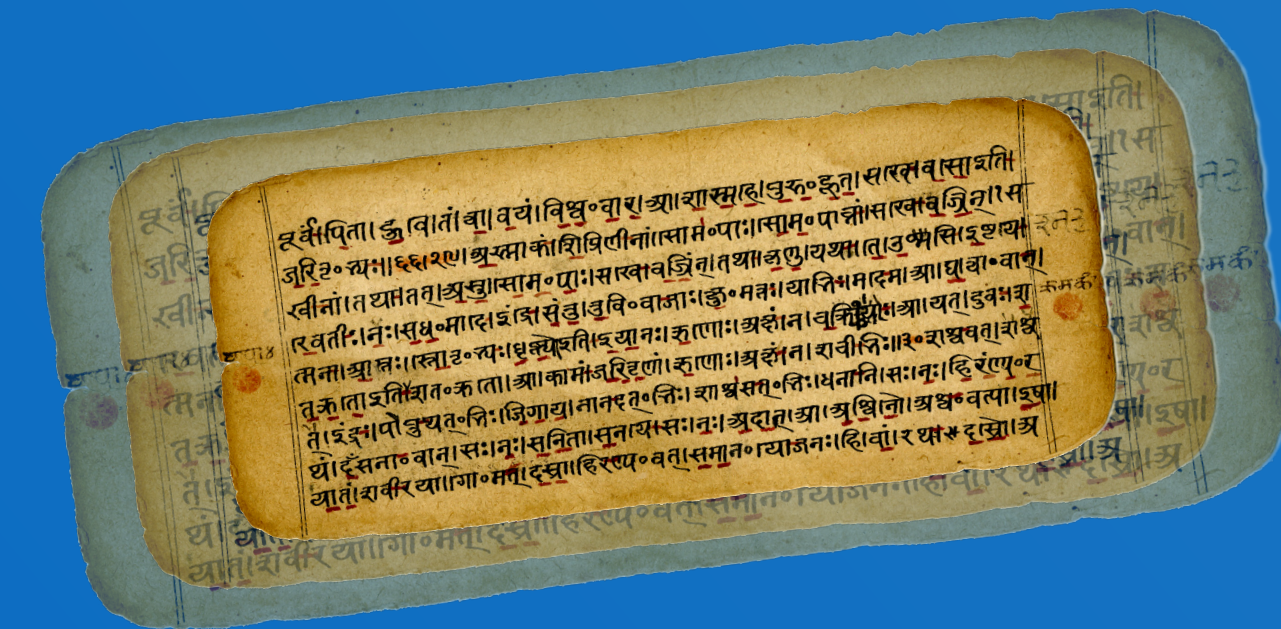
1. A tudásszerzés módszerei

2. A védikus kultúra kiválósága

A tudásszerzés módszerei

A valódi tanulás egy folyamat, amely elvezet
az információtól az átalakulásig,
az elmélettől a gyakorlatig, a száraz ismerettől
a jellem és az élet megváltozásáig.

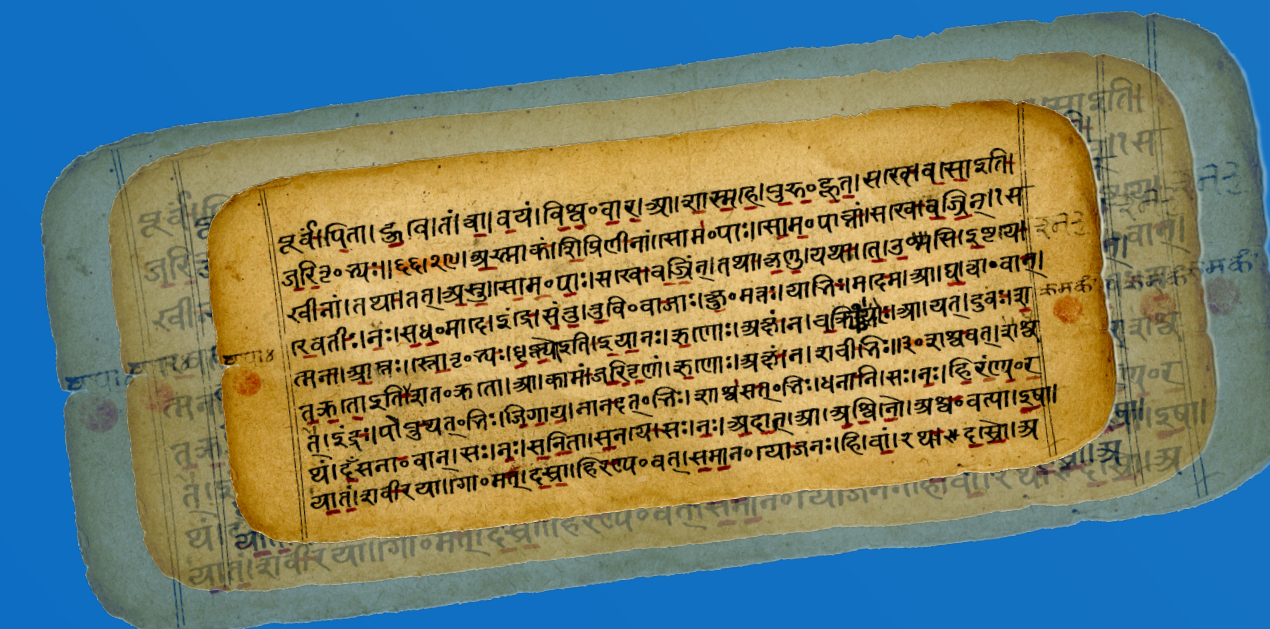
Mi alakítottuk az eddigi világnézetünket?

A világnézetünk eddig főleg a beleegyezésünk és az aktív részvételünk nélkül alakult ki.

A legtöbb forgatókönyv gyermekkorból származik.

Most, felnőttként ellenőrizhetjük és kell is ellenőriznünk, hogy

az eddig kialakult világnézetünk elvezett-e az igazi boldogsághoz?

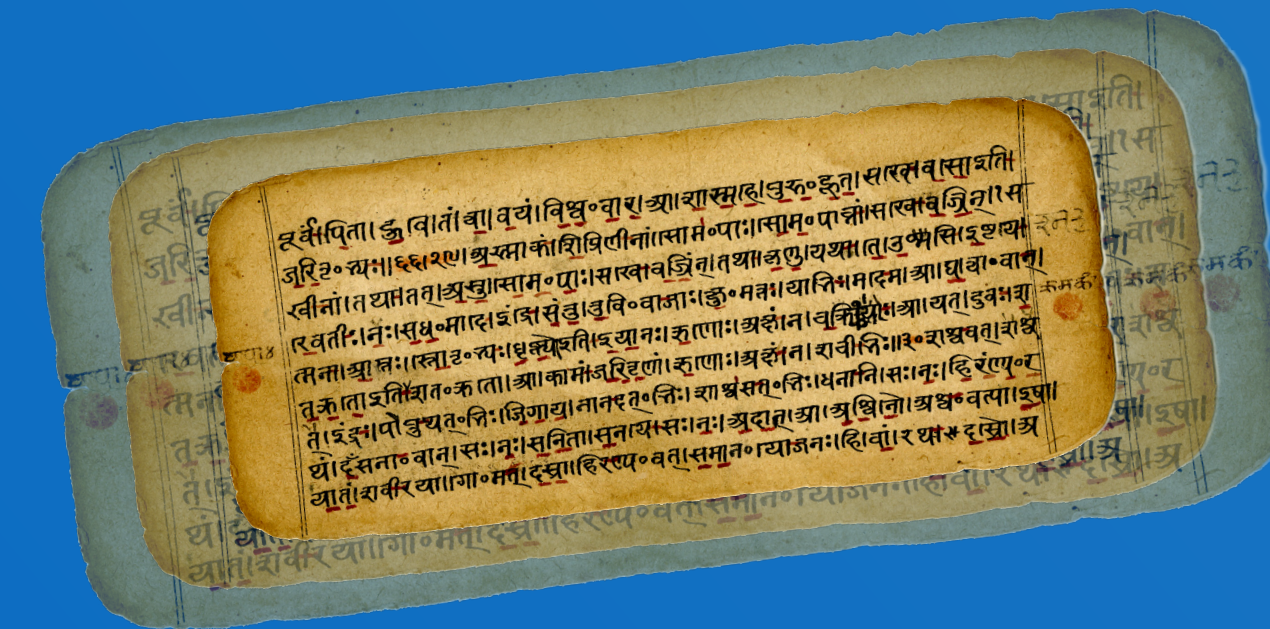

A világnézeti szűrőnk csapdája

A világnézet egy "szűrő", amelyen keresztül a világra tekintünk.

Ez egy Ördögi kör: amikor új információkat kapunk, elfogadjuk azokat, amelyek megerősítik a már meglévő megértésünket, és kiszűri azokat, amelyek, nem illenek bele.

Ezt egy módon lehet felülmúlni, ha elfogadjunk egy felsőbb tekintélyt.
Így túl tudunk lépni a világnézetünk korlátain.

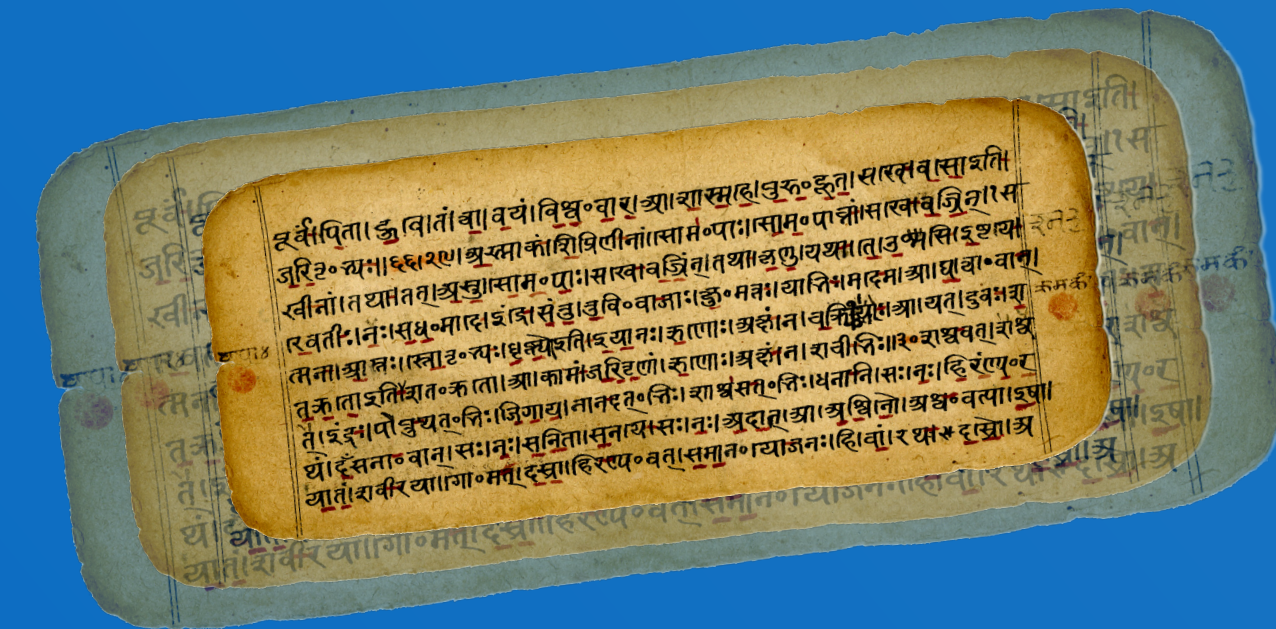
Kiben lehet megbízni?

Bármely filozófiai rendszer ismeretelmélettel kezdődik.

Ismeretelmélet - Gnoselogy

[gnoseos - tudás, logosz - szó, érvelés, doktrína]

a megbízható tudás tudománya, az igazság.

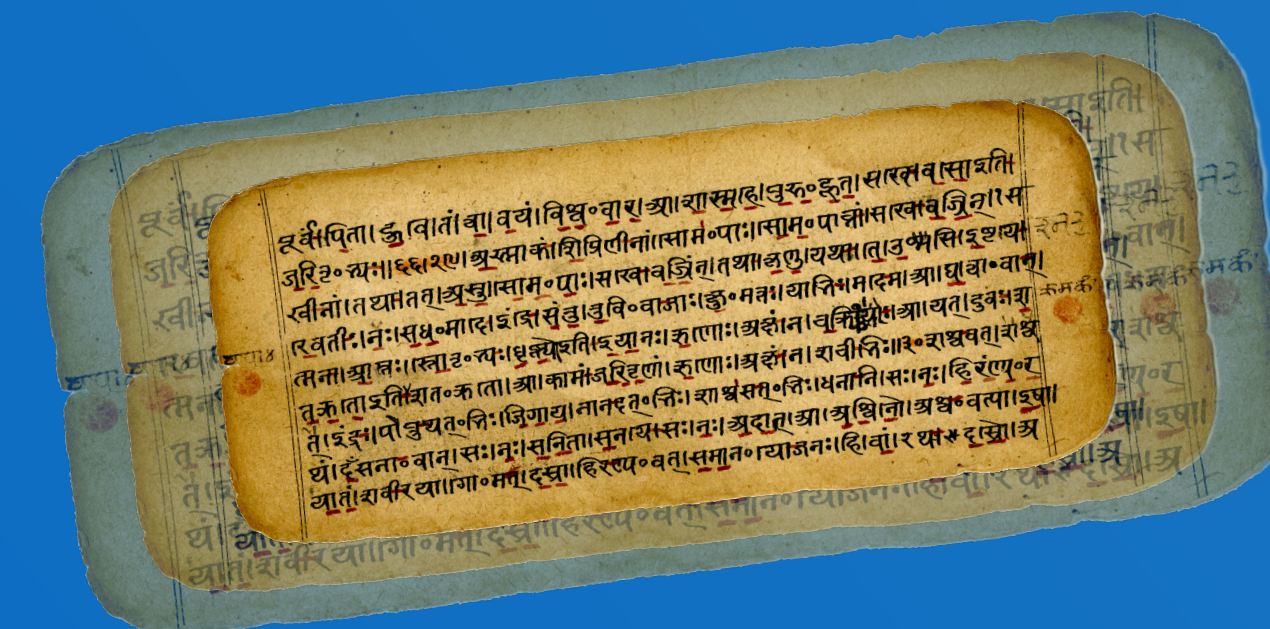

Az ismeretelmélet fő kérdései:

Mi az igazság? Milyen megismerési módszerek léteznek?

Mi a tudás, a hit és a tudás összehasonlításának alapelvei?

Ismeretelmélet (vagy "pramāṇa" a szanszkrit terminus)
a megbízható ismeretek megszerzésének eszköze vagy forrása.

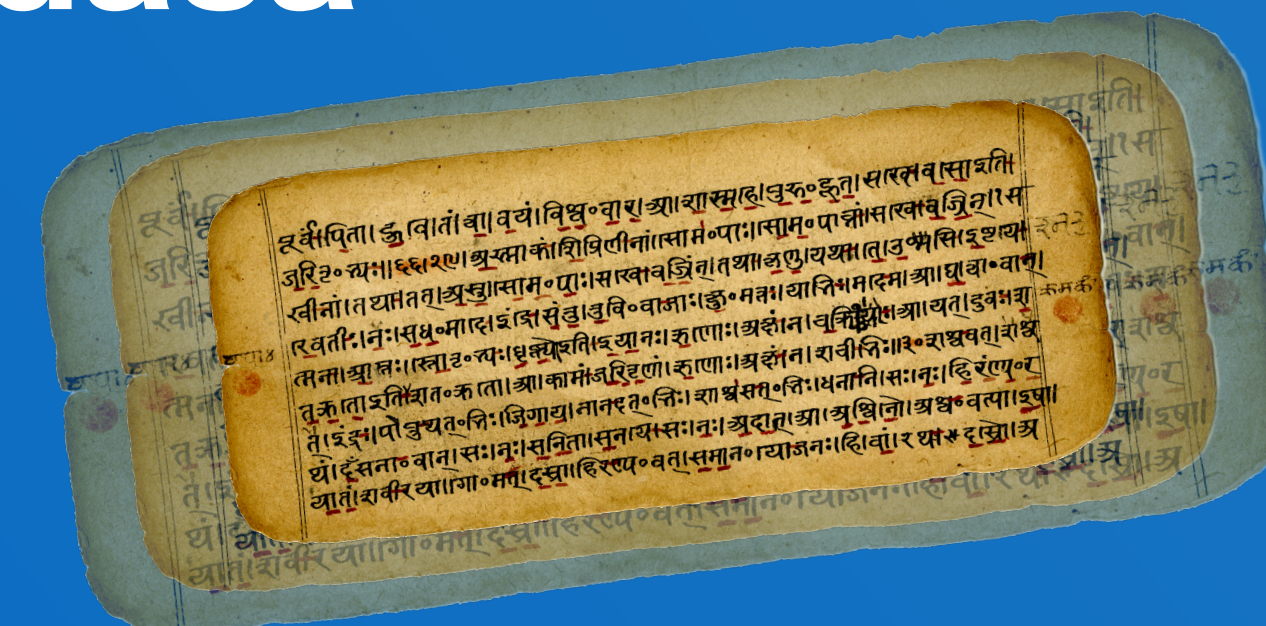
A védikus ismeretelmélet 10 pramanát (tudásforrást) azonosít

Ez a 10 három kategóriába sorolható be:

1. az érzékeken keresztüli felismerés (pratyaksha),

2. felismerés a logikán keresztül (anumana)

3. A felsőbb tekintély (sabda) elfogadása

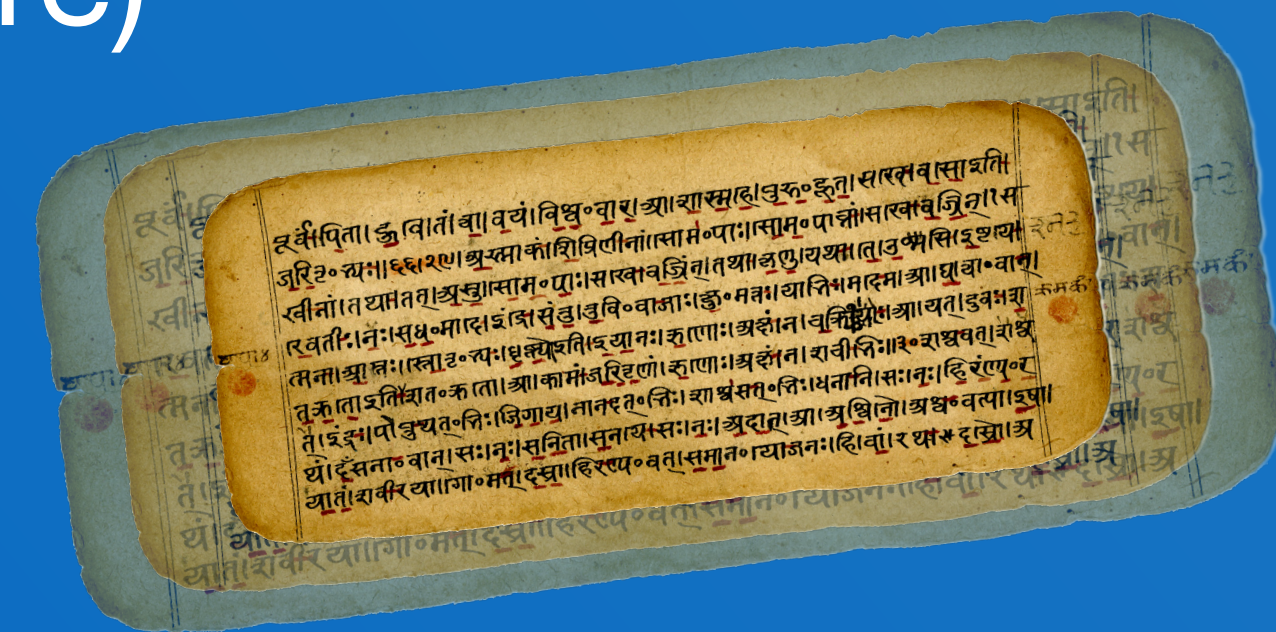
Pratyaksha

Ismeretszerzés az érzékek segítségével

?? *Mennyire megbízható ez a forrás?* ??

Gondoljuk át azt, hogy a látásunk mennyire korlátozva van:

- viszonylag kis látótávolság (nem látunk infravörös vagy ultraibolya tartományban),
 - nem láthatunk tisztán, ha túl kevés vagy túl sok fény van,
 - nem látunk nagyon távoli és nagyon apró tárgyakat,
 - időbe telik az érzékelés (a napfény 8 perc alatt eljut a Földre)
- vagyis nem azt a Napot látjuk, amelyik most van,
hanem azt a Napot, amely 8 perccel ezelőtt volt
- stb ...

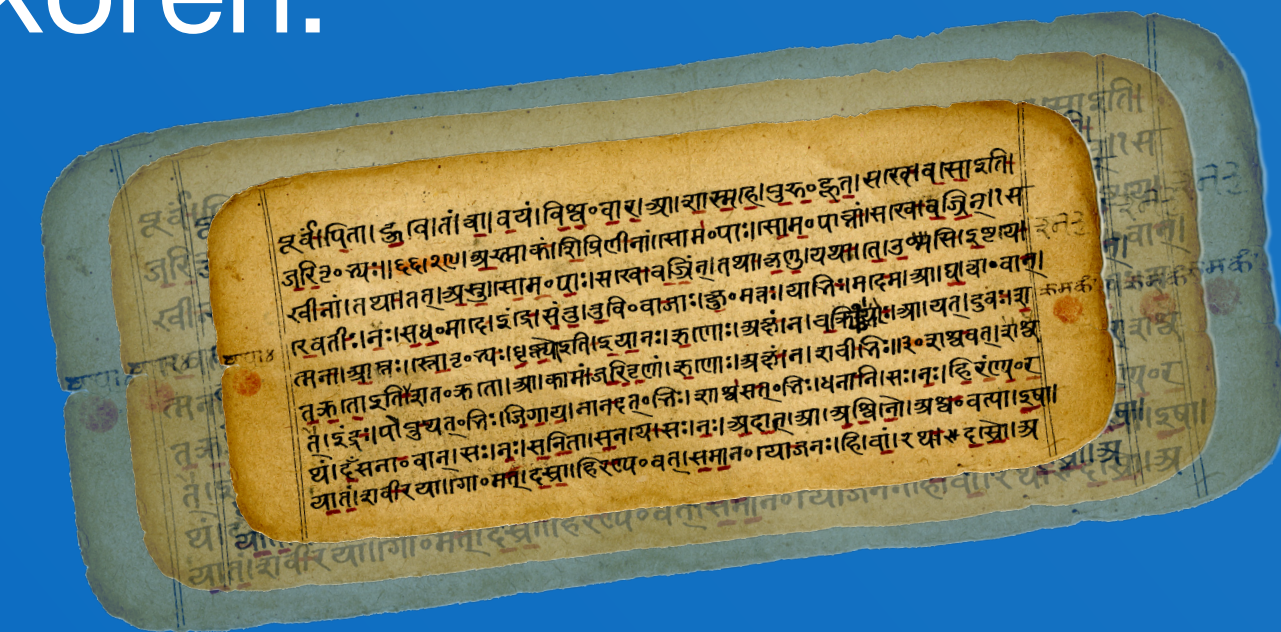

A pratyaksha előnyei:

- ◉ egyszerűség és elérhetőség,
- ◉ meggyőző,
- ◉ könnyű emlékezni rá.

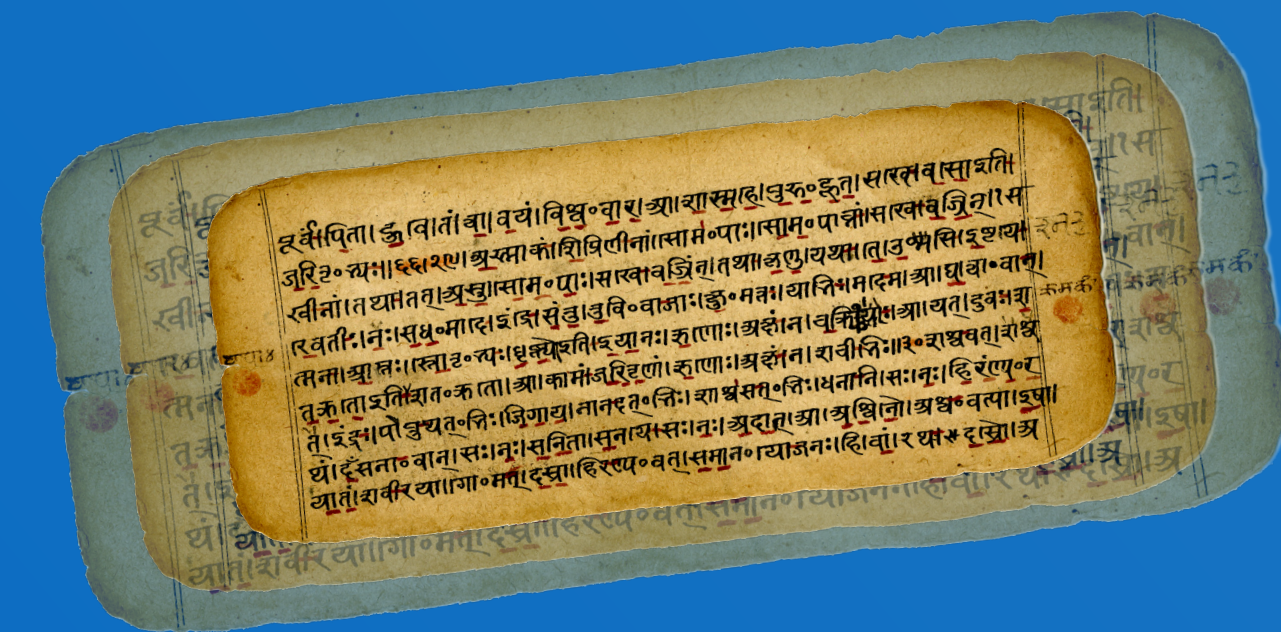
Ha a megismerésben csak az érzékeinkre támaszkodunk, amelyeket bizonyos eszközökkel feljavíthatunk, sok kérdésben nem tudunk teljes körű ismereteket szerezni.

Nem tudunk ismeretet szerezni arról, ami túl van az érzékek hatáskörén: a lélekről és Istenről, értelemszerűen az anyagi világon kívüli dolgokról, személyekről.

Részleges összefoglalás:

A Pratyaksha a megismerés módszere az érzékek segítségével.
Ez az információ érthető, meggyőző, de sajnos
mivel minden érzék tökéletlen,
csak a legfelszínesebb információkat képes érzékelni.

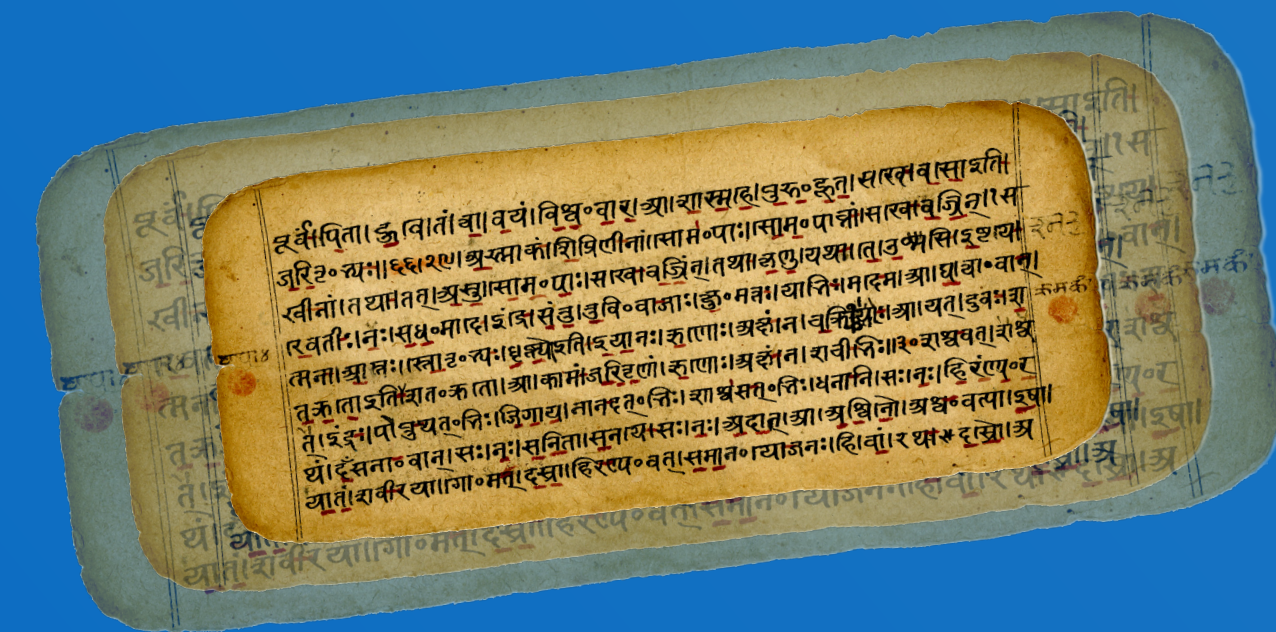

Anumana

megismerés érveléssel

Következtetés alapján kapunk információkat.

A logika a tudásszerzés alapja, és ez ad egyfajta stabilitást a kiszámíthatatlan világban.

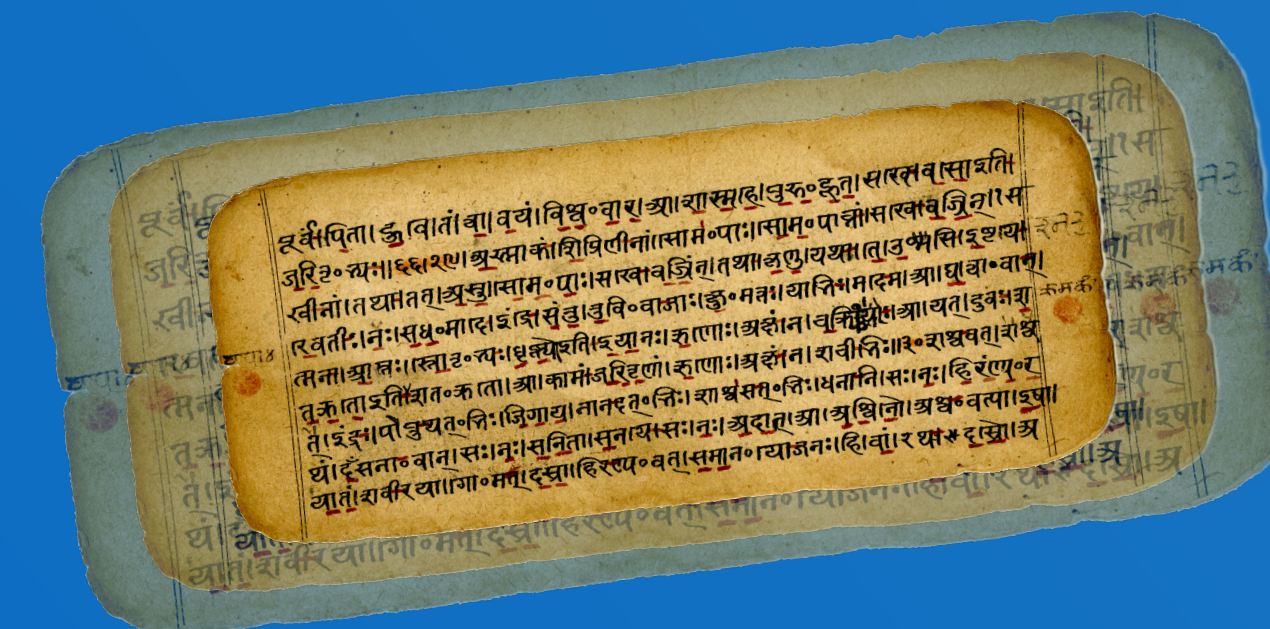

Hogyan működik a logika?

Az információkat bizonyos szabályok szerint konvertáljuk és következtetéseket vonunk le, amelyek kibővítik az információ megértését.

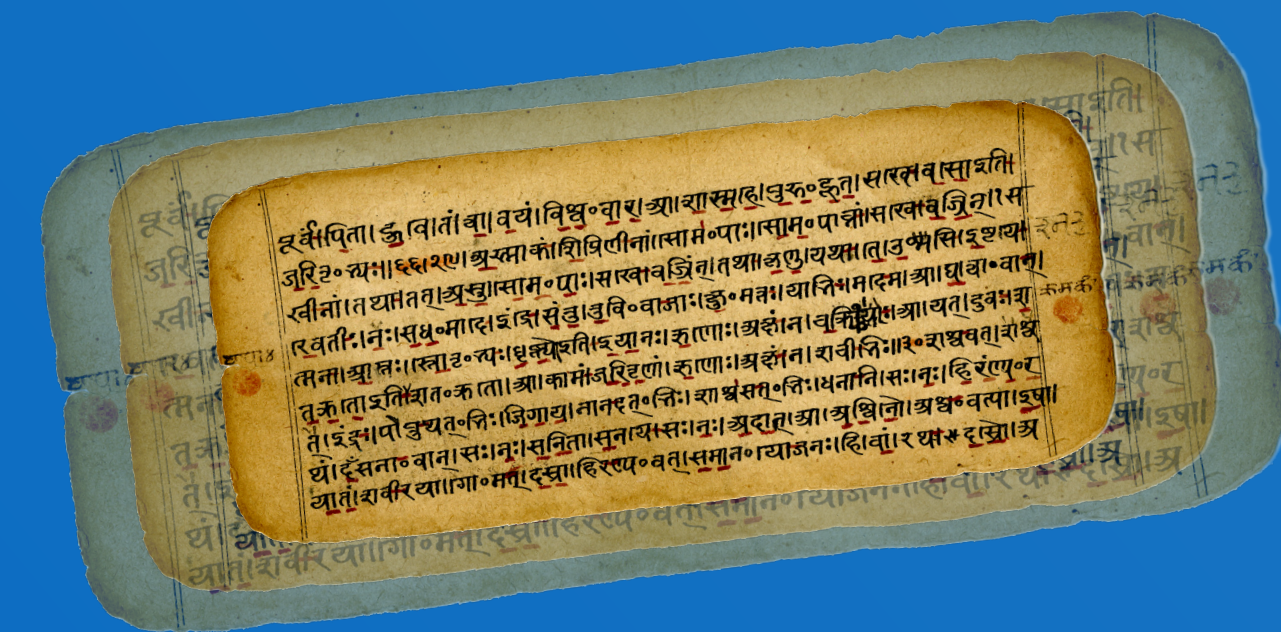
Az Anumana előnyei:

- ◉ pótolja az adatok hiányát,
- ◉ a logika meggyőző, a logika törvényeit mindenki elfogadja,
- ◉ lehetővé teszi az információk átadását.

Az anumana hátrányai:

- ◉ az érvelés nem független, a kiinduló adatok hamisak lehetnek (például tökéletlen érzékelésen vagy egy korábbi téves következtetésen alapulhat),
- ◉ hibák, például speciális esetek és hamis általánosítások kiszűrése, - zsákutcába és paradoxonokhoz vezethet.

Sabda

a tekintély elfogadása

Leggyakrabban a sabda révén szerzünk ismereteket, és nem a közvetlen tapasztalat vagy a logikus érvelés útján.

Sabda - "hang" vagy "szó".

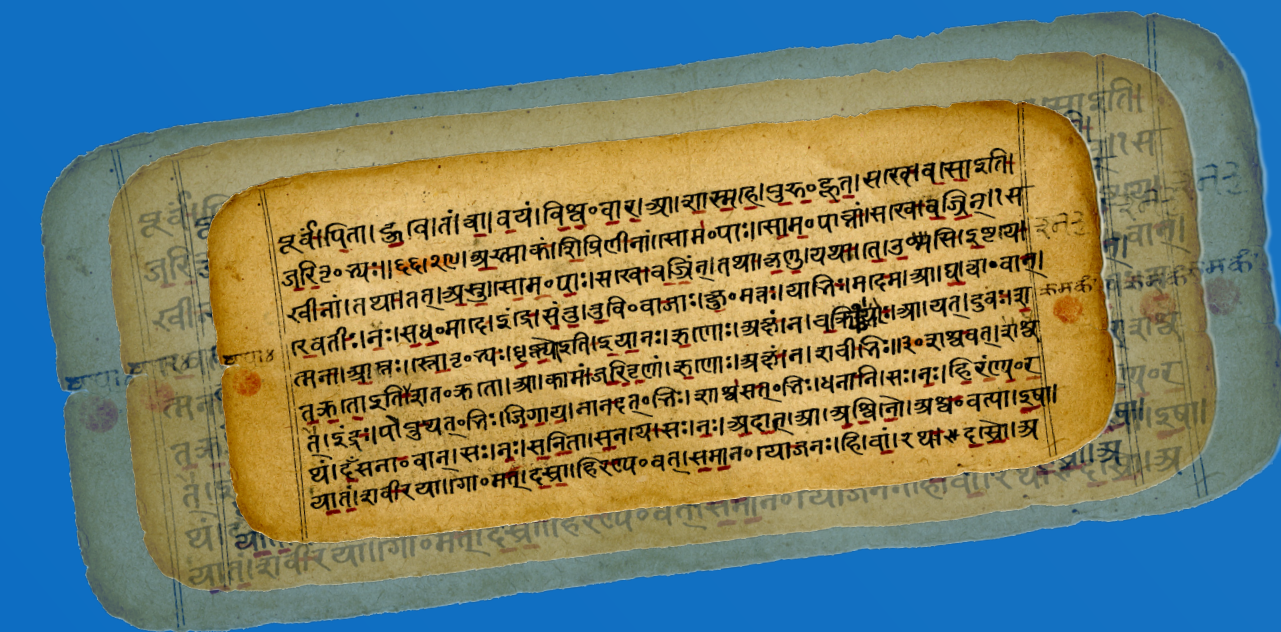
Információkat hiteles forrásból kapunk, vagyis szót fogadunk. Egész életünkben legtöbbször, számunkra hiteles tekintélyek véleményre támaszkodunk.

Kik ezek a „hiteles” tekintélyek?

Először is a szülők: minden tőlük kapott információ a világnézetünk alapjává válik.

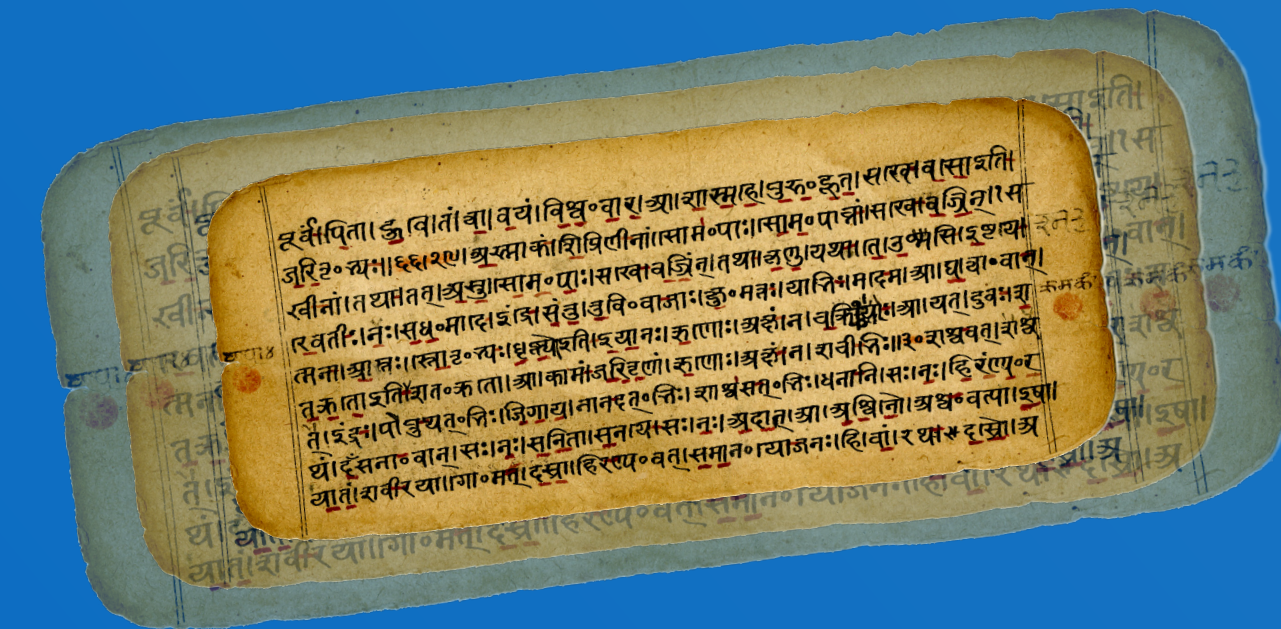
Továbbá a gyermekek életében fokozatosan új tekintélyek jelennek meg - barátok, tanárok, tudósok stb.

Óvatosság

Óvatosnak kell lenni, amikor kiválasztjuk a számunkra „hiteles” tekintélyeket. Ennek több kritériuma is van:

- ◉ **Annak az embernek sikeresnek kell lennie azon a területen, ahol mi elfogadjuk a véleményét;**
- ◉ **Sikeres tapasztalatokkal kell rendelkeznie arról, ahogy ezt másoknak átadja.**

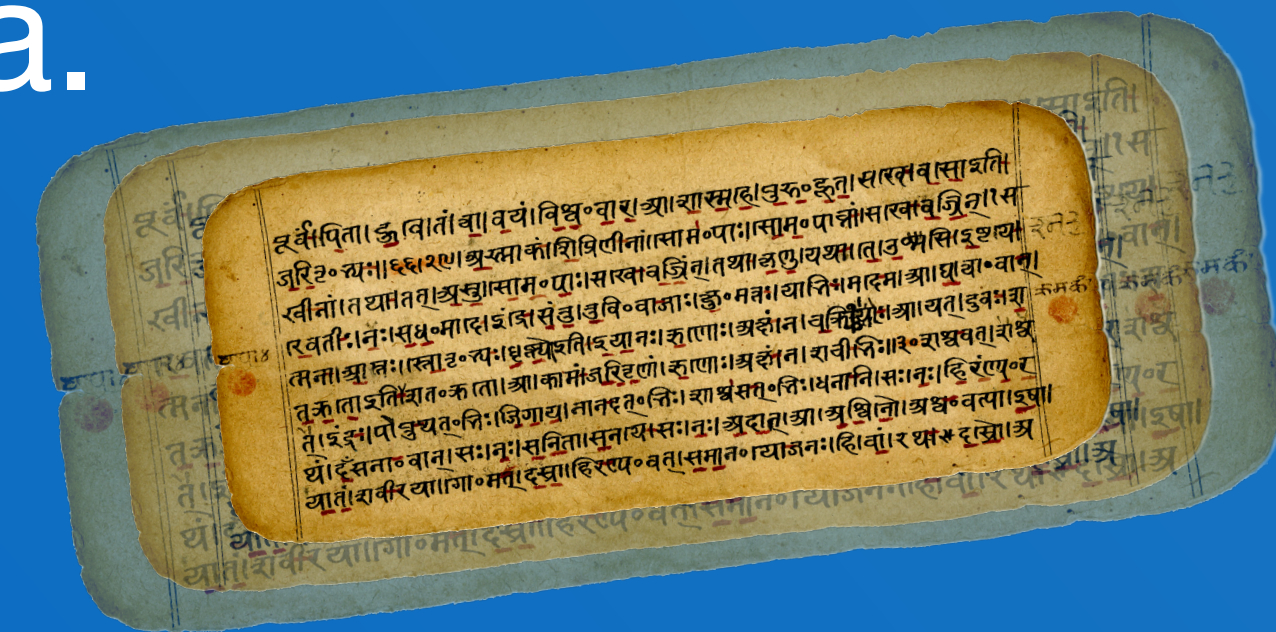

A tudás átadásának folyamata három részből áll:

- ◎ A tudás forrása
- ◎ A közvetítő rendszer
- ◎ A tudás befogadója

Fontos, hogy az egyes állomásokon ne torzuljanak az ismeretek.

Vagyis szükség van egy hiteles tanárra, egy megfelelő közvetítő folyamatra és egy képesített tanulóra.

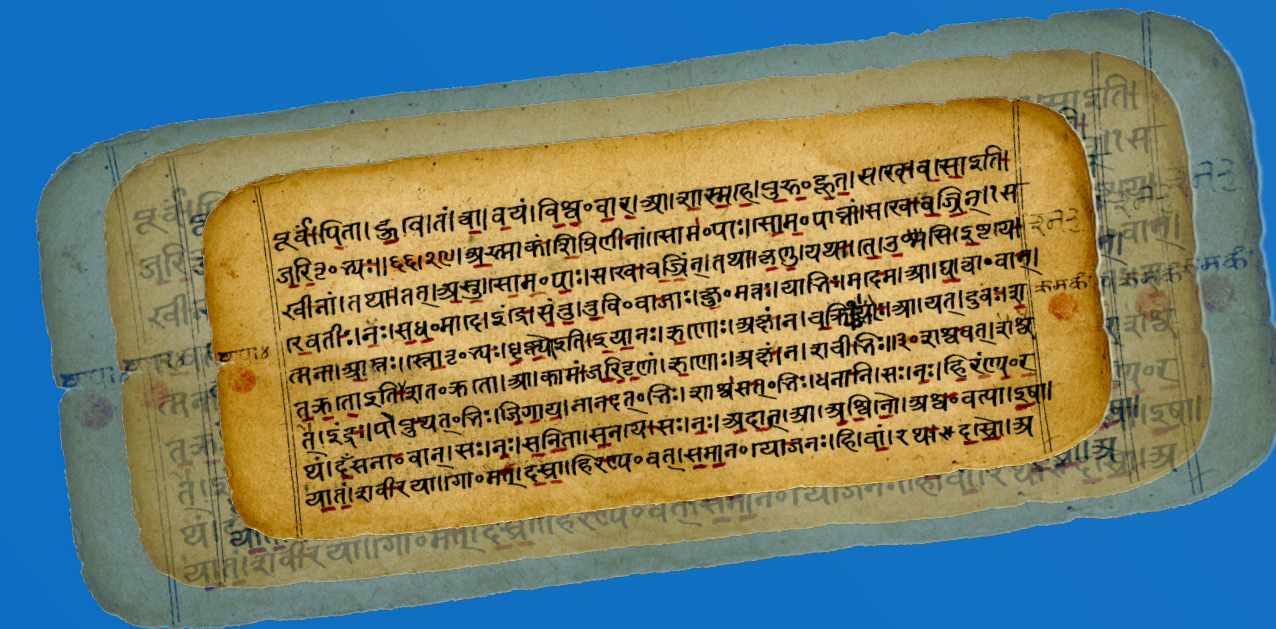

A sabda előnyei:

- ◎ ez a legegyszerűbb tanulási módszer, nem igényel magas képesítést
- ◎ a tekintély elfogadása időt takarít meg

Sabda túlléphet az érzéki tapasztalaton és az érzéseken, vagyis transzcendentális tudást adhat.

A Védákban a transzcendentális tudást sabda-brahmannak, azaz Isten hang megnyilvánulásának hívják.

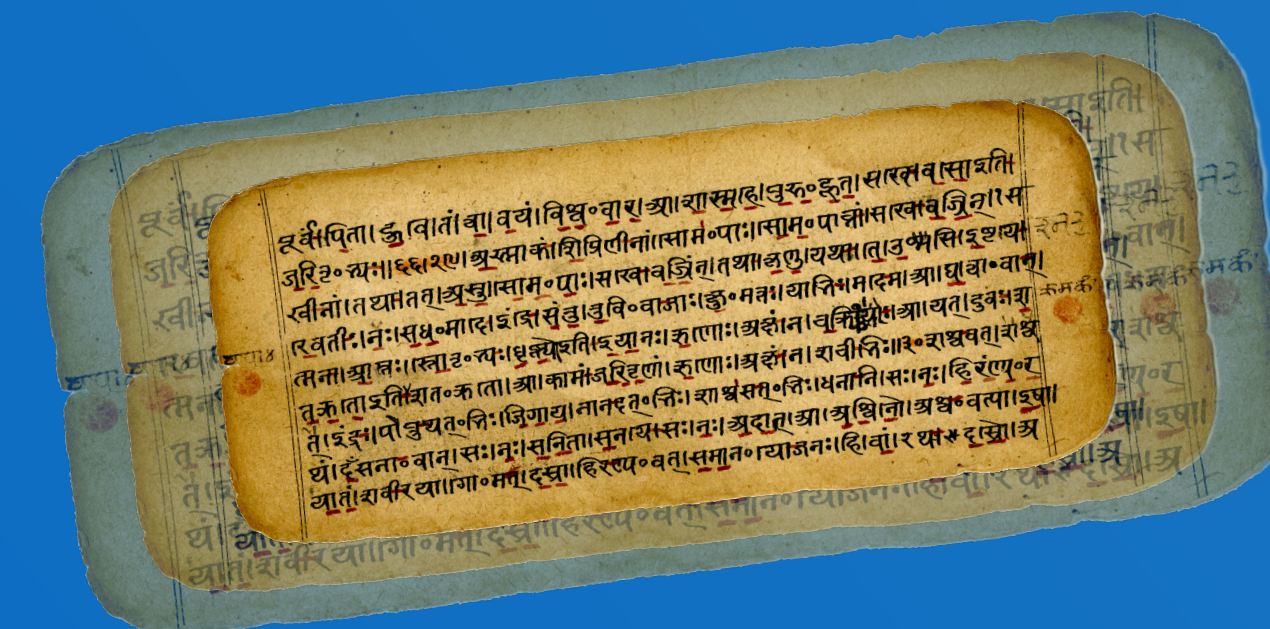

A Védák kétféle sabdát különböztetnek meg:

- ◉ **Világi tekintélyek** (purusheya-sabda)
- ◉ **Isteni kinyilatkoztatás** (apaurusheya-sabda)

A purusheya-sabda az emberek véleménye, amelyek az ő tapasztalataikon alapszanak. Vagyis ezek a pratyaksha és az anumana kategóriájába esnek, de nem a sajátjaik, hanem valaki másé.

Az Apaurusheya-sabda kinyilatkoztatás, Isten szavai, egyfajta "utasítás" az emberek számára. Használati utasítás a világhoz.

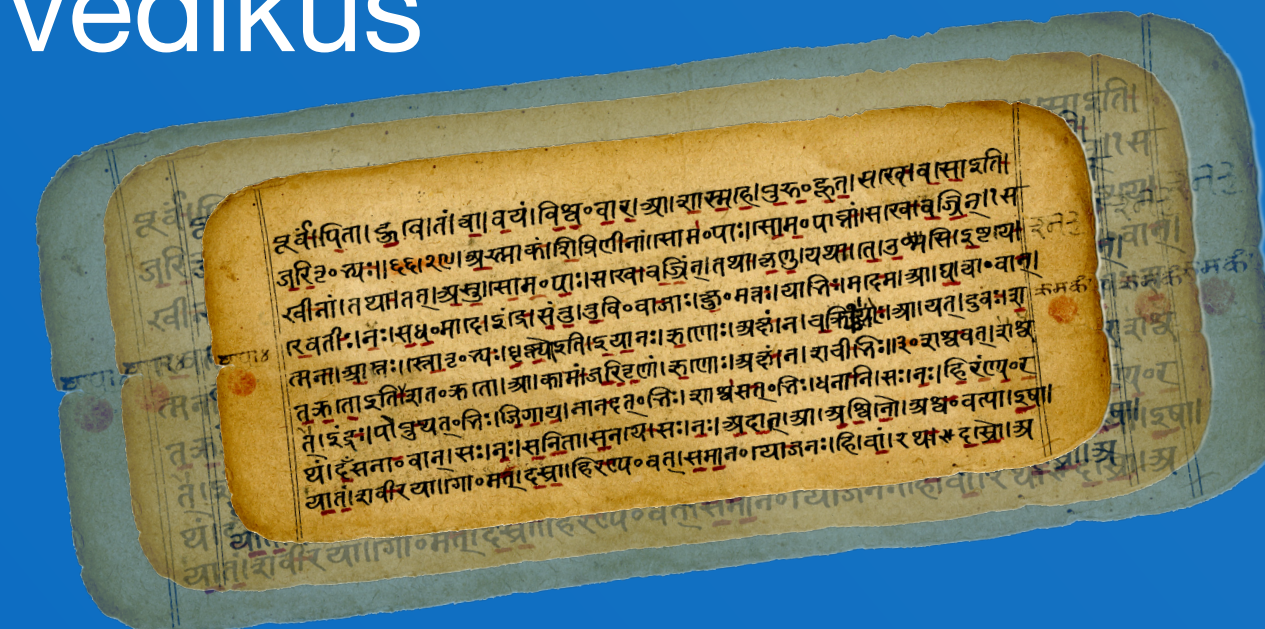

A Sabda hátrányai:

- ◉ **A purusheya sabda hamis lehet, mert olyan emberek véleményén alapszik, akik tévedhetnek.**
Ilyenek például a tudományos elméletek, amelyeket folyamatosan változnak.
- ◉ **Az apauruseya-sabda esetében:**
Honnan tudhatjuk, hogy ez az ismeret Istentől származik?

Honnan tudhatjuk, hogy ezt helyesen rögzítették, és az idők során nem változtattak rajta?

Miért higgyek a szentírásoknak, és miért higgyek inkább a védikus szentírásoknak?

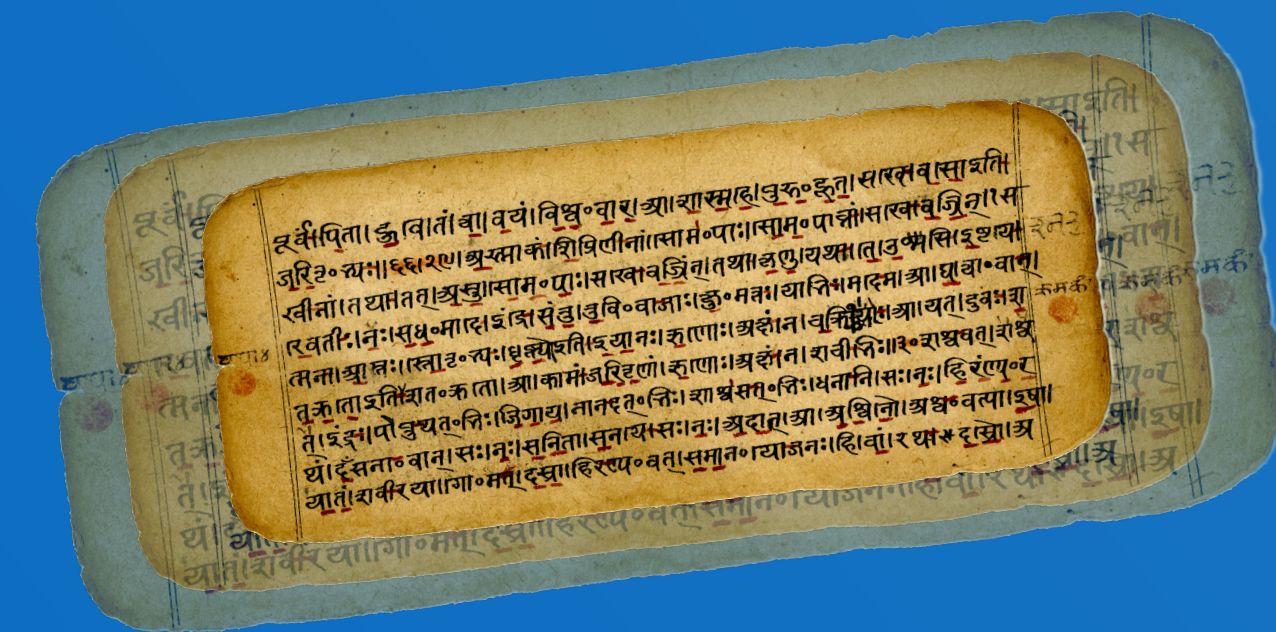

Válasz: nem kell hinni, de lehet.

Három lehetőség létezik:

- ◉ **Elutasítjuk a felsőbb tekintély lehetőségét** (mert nem tudjuk érzékelni, az érzékelésünkben / pratyakshában / hiszünk)
- ◉ **Csak olyan információt fogadunk el, amely helyesnek tűnik a számunkra** (a logikánkban / anumānában / hiszünk)
- ◉ **Felismerjük a korlátlan felsőbb hatalom létezését, a felsőbbrendű tudást, vagyis Istent**

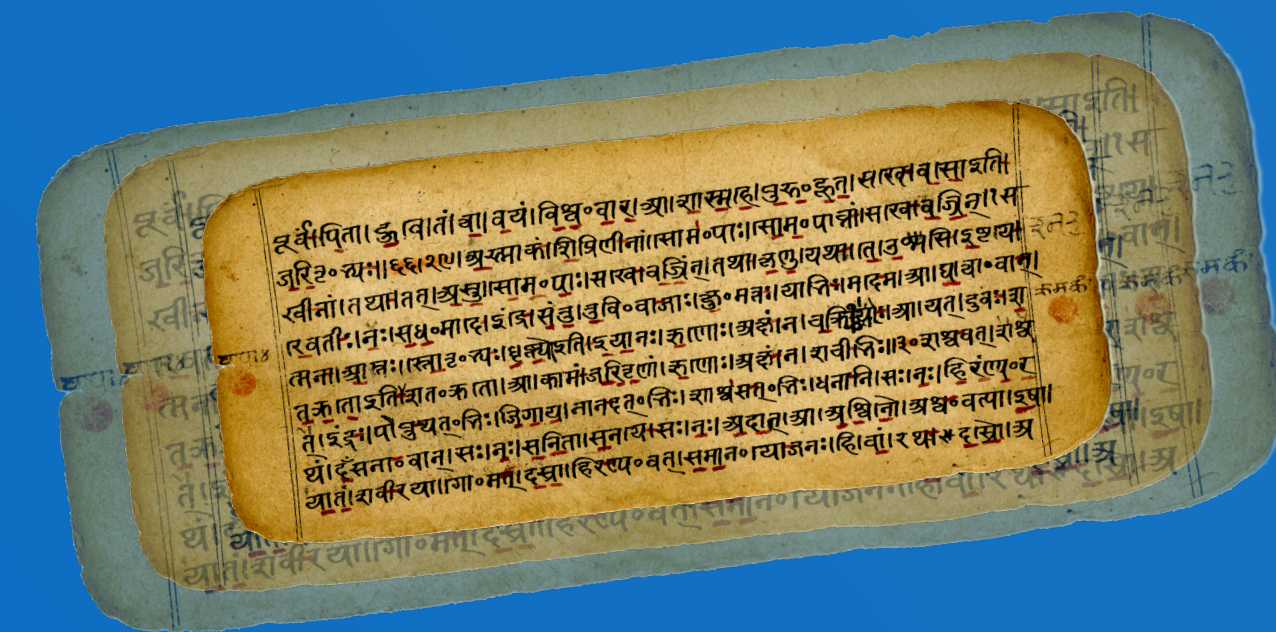
Lehetetlen a logikával bizonyítani, hogy Isten létezik.
Sőt, lehetetlen bizonyítani az ellenkezőjét is.
És ez egy nagyon fontos pont.

Két világnézeti rendszer:

- ◎ **Teista**
követői azt állítják, hogy a lélek az elsődleges
- ◎ **Ateista**
követői azt állítják, hogy az anyag az elsődleges

Minden rendszer középpontjában egy axióma áll, amelyre minden más épül.

A világ eredetének kérdése

- ◉ **A teista válasz:**

mindennek a forrása egy személy, Isten, Teremtője és oka mindennek (*sarva karana-karanam*)

- ◉ **Az ateista válasz:**

mindennek a forrása az anyag vagy a semmi.

Elméleteket kínálnak, amelyek mindegyike egy bizonyos állapottal kezdődik (kozmikus szingularitás stb.), és az azt mondja el, hogyan alakult tovább a világ. De mi volt előtte? Nincs válaszuk.

Valójában az ateisták elmélete és a teisták elmélete is hasonló.

Csak ateista gondolkodó tudósok szempontjából mindennek eredeti forrása az anyag vagy az üresség, a kozmikus szingularitás stb., de a vallásos emberek számára ez az Abszolút, egy személy, Isten.

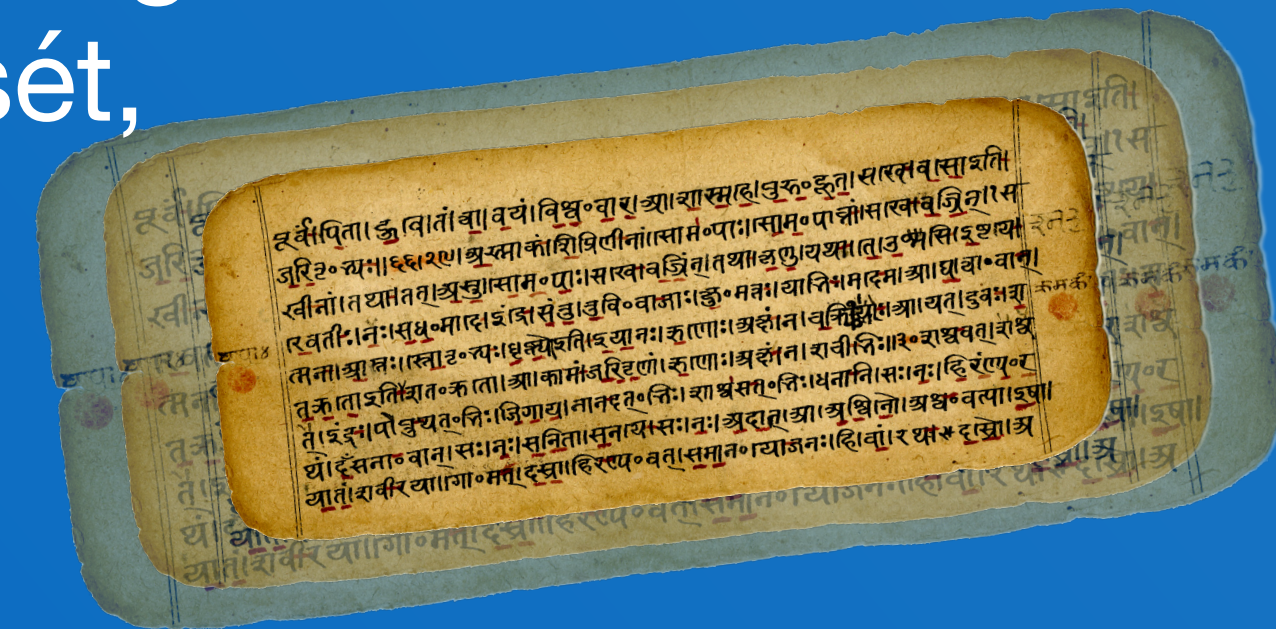
Cáfolat?

Ezen axiómák alapján különféle világnézetek épülnek fel, amelyeket kétféleképpen lehet csak megcáfolni:

- ◉ **vagy megtámadjuk az axiómákat** (ami lehetetlen)
- ◉ **vagy bizonyítjuk őket**

Az axiómákra épülő rendszer nem írja le teljes mértékben a valóságot.

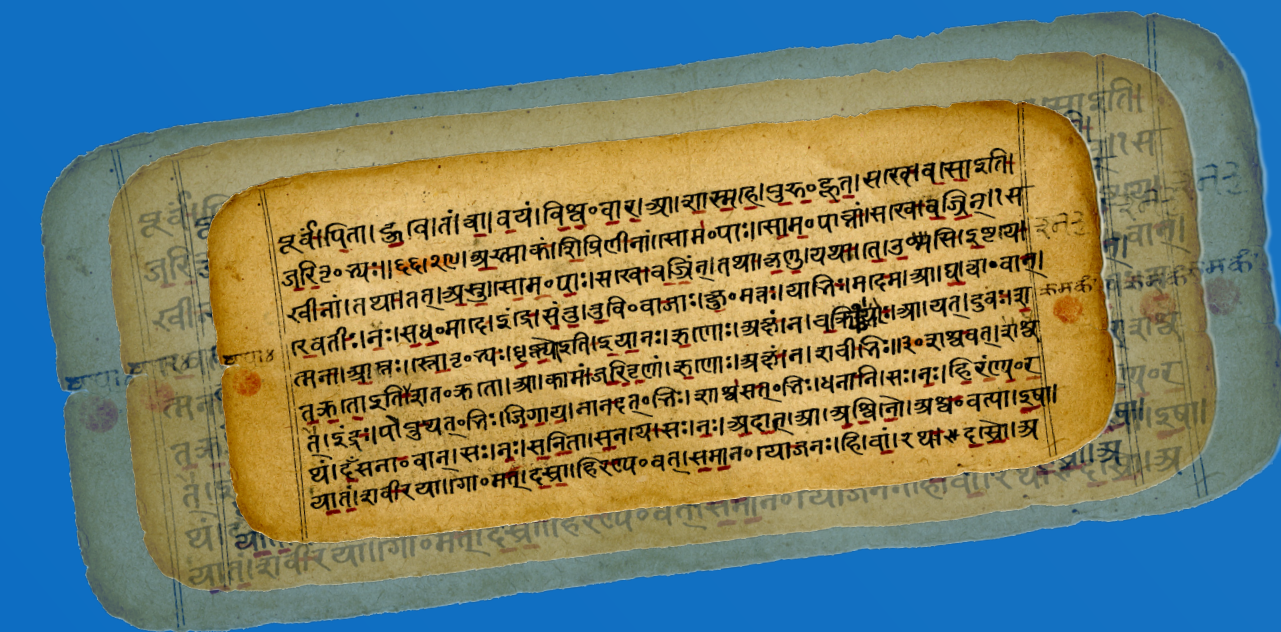
A teizmust vagy az ateizmust hosszú évezredek óta nem lehet cáfolni, és soha sem fog sikerülni. Még akkor is, ha a tudomány meg tudja magyarázni ennek a világnak minden jelenségét (ami nagyon valószínűtlen), az nem szünteti meg Isten létezését, aki megalkotta ezeket a jelenségeket és törvényeket.

Gondolkozzunk el a világ ateista és teista modelljein!

Szedjük össze a materializmus axiómáit:

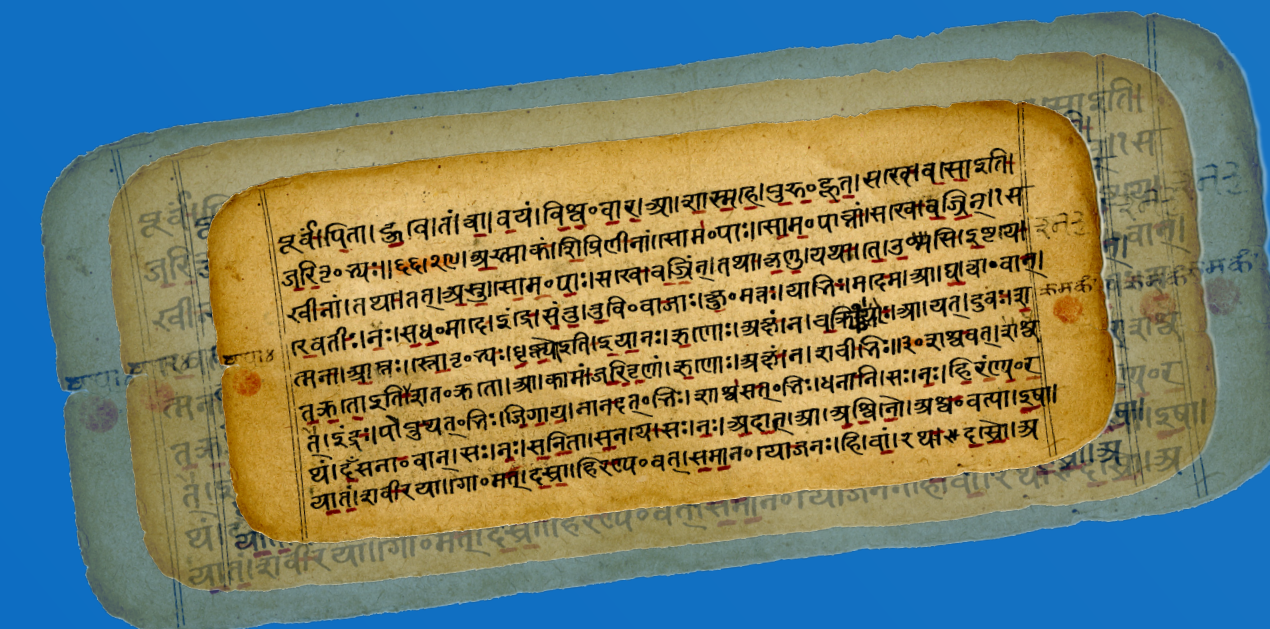
1. Nincs Isten.
2. Az ember születik és meghal.
3. Minden ember önmagáért él.
4. Nincsenek örök törvények.

Gondolkozzunk el a világ ateista és teista modelljein!

A teizmus axiómái:

1. Isten létezik.
2. Kapcsolatunk van vele.
3. A lélek örök.
4. A jó és a rossz abszolút.

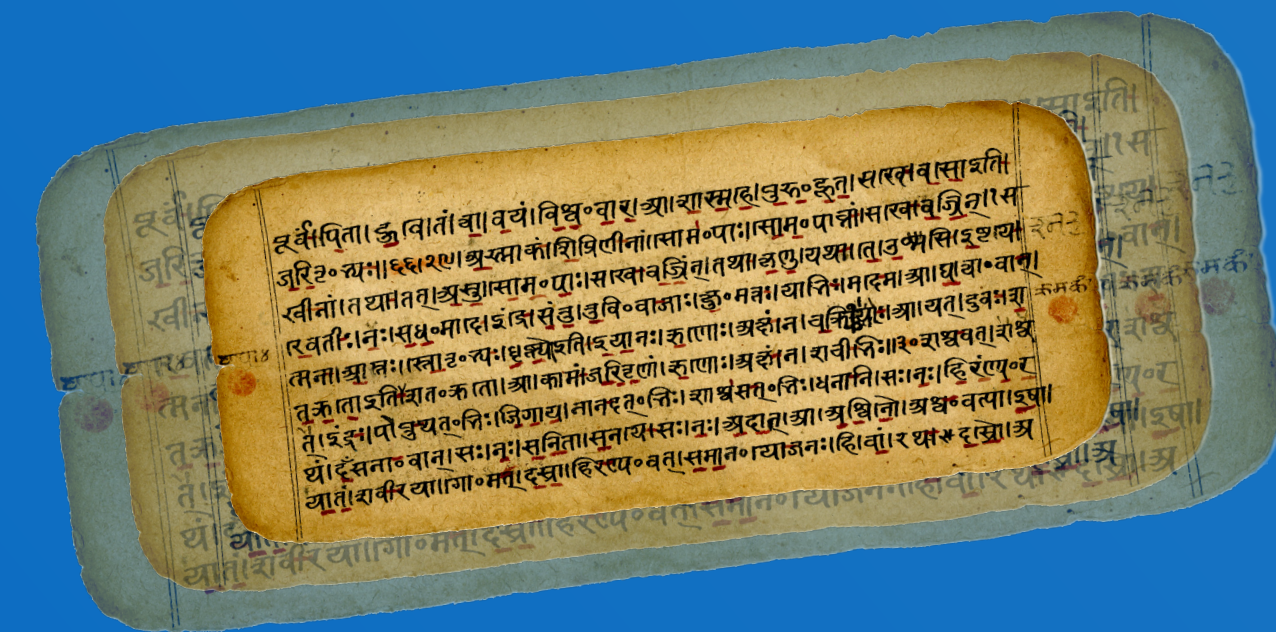

Választás

Át kell gondolnunk:

- Melyik tudatállapotban szeretnénk lenni?
- Melyikben szeretnénk többet lenni?
- Milyen emberekkel szeretnénk kapcsolatban lenni?

Még ha nem is létezik Isten, akkor is jobb úgy élni, mintha létezne.

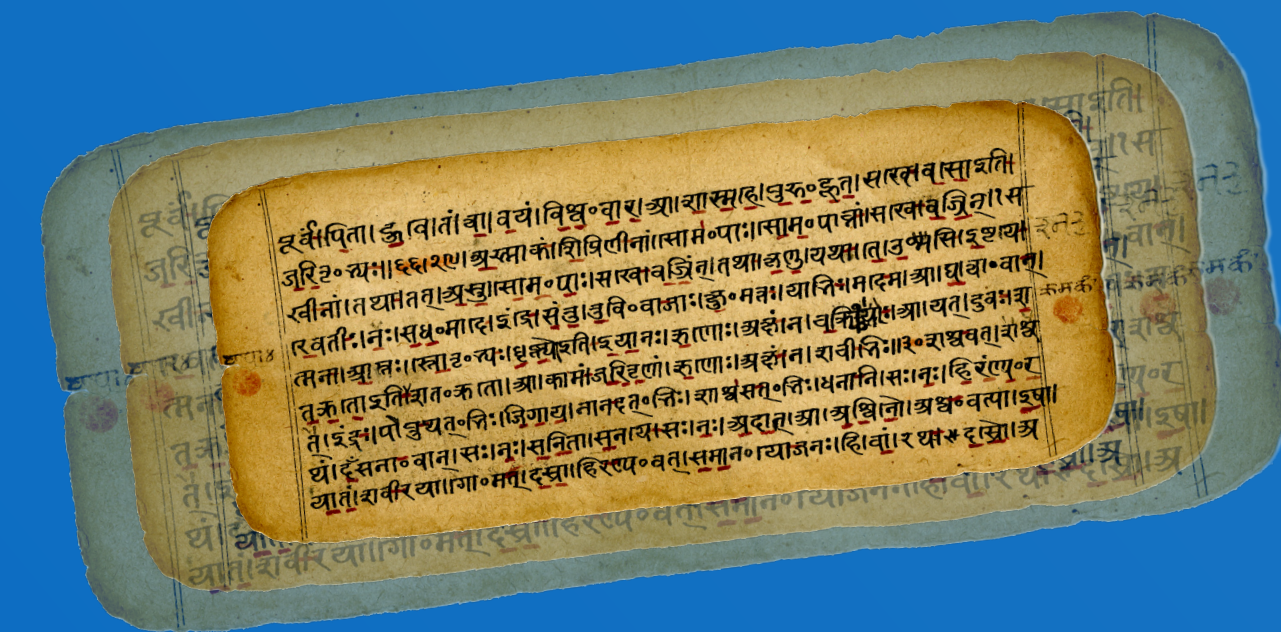
A tudomány objektív?

Általában úgy gondoljuk, hogy a tudomány tényeken alapszik, amelyek tapasztalatokra épülnek, - objektívek -

és a vallások hitre épülnek és szubjektívek.

Arra a következtetésre juthatunk, hogy bízunk kell a tudományban és el kell kerülni a vallásokat.

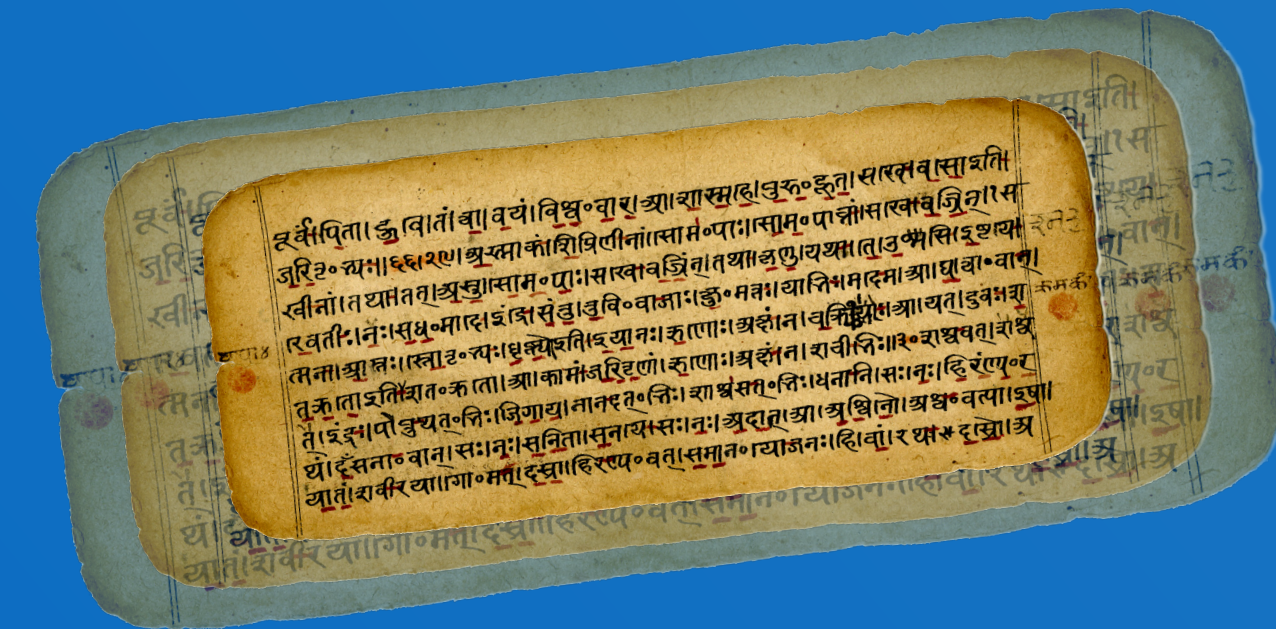
Ez igaz?

Meghívás

Hogy elfogadjuk-e az apauruseya sabdát
(az isteni kinyilatkoztatáson keresztüli tudást) vagy sem - az
mindenkinek a személyes dolga.

Meghívunk benneteket, hogy ismerkedjetek meg a Védák
látásmódjával, próbáljátok ki a gyakorlatban, és nézzétek meg,
ellenőrizzétek le, hogy milyen hatása lesz az életetekre.

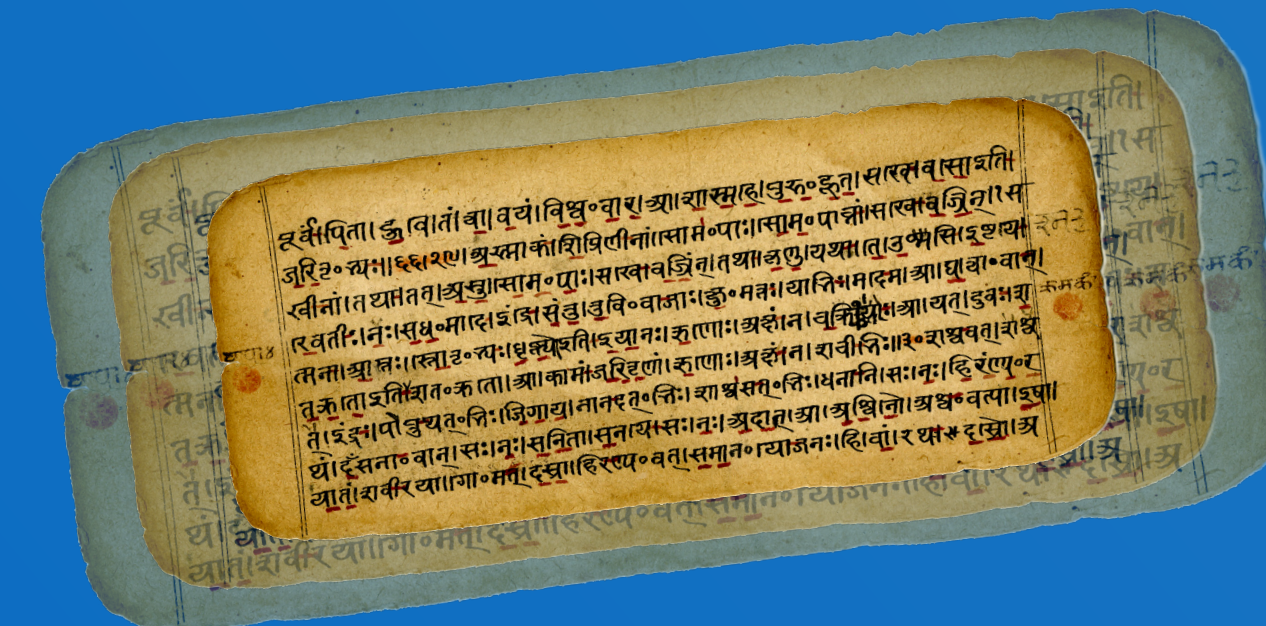

Részleges összefoglalás:

A Sabda a tekintély elfogadása révén történő tudásszerzés, amely leggyakoribb módja a tanulásnak.

A sabda lehet **evilági (*purusheya*)** - ami emberektől származik, és lehet **transzcendentális (*apaurusheya*)**, olyan tudás, amely Istentől származik.

A megismerés folyamatának részei: a tanár, tanulási folyamat és a diák. Fontos, hogy ezeknél ne legyenek torzulások.

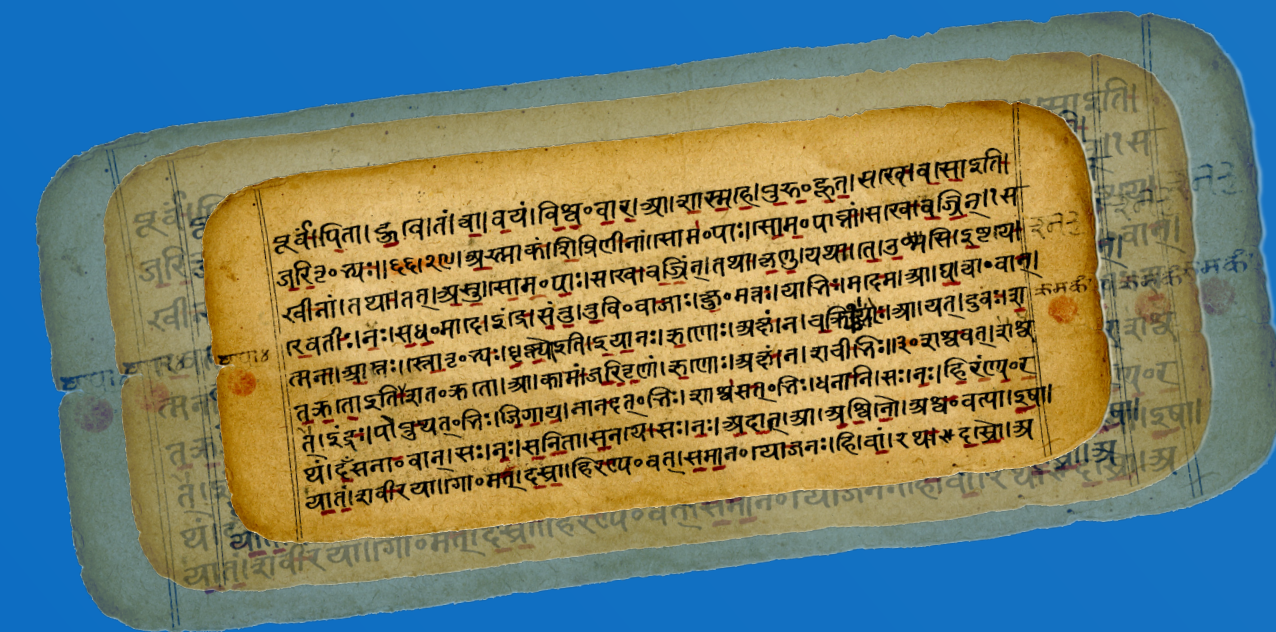
A védikus kultúra kiválósága

Miért választottuk a védikus szentírásokat?

A Védák a legősibb szentírások.

Az élet minden területét lefedik, és különböző életkorú és képesítésű emberek számára adnak utasításokat. Minden kérdésre választ adnak.

Mire jó a védikus civilizáció?

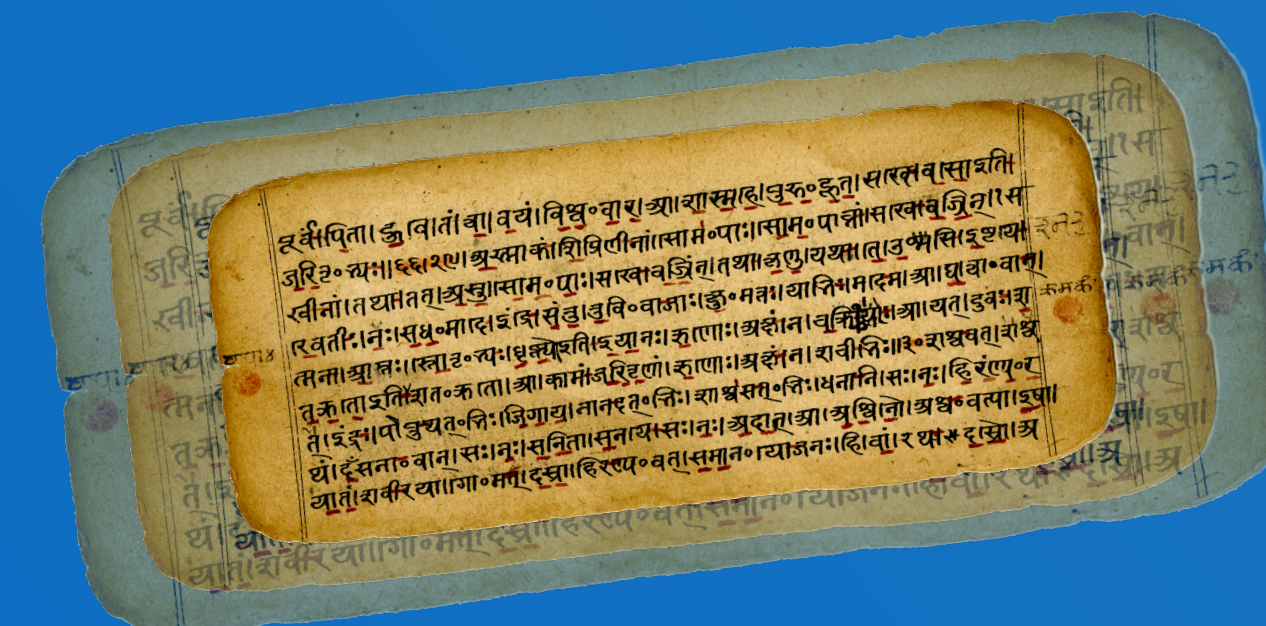
Modern civilizáció	Védikus civilizáció
A fejlődés mutatója : technológiai fejlődés	A fejlődés mutatója : megfelelő emberi kapcsolatok, az emberek lelki fejlődésének szintje
Önzés, kölcsönös előny	Isten, emberek szolgálatának alapelvei
Felismeri Istent, de csak bizonyos helyeken ad neki teret	Isten áll a középpontban, és minden mással kapcsolatban van
Hedonisztikus erkölcs. 1. és 2. szintű boldogság	Boldogság az Istennel való kapcsolatban. A boldogság 3., 4. és 5. szintje

A fejlődéshez szükséges, hogy :

1. Ismerjük az általános értékrendet, és értsük a fejlődés útját.
2. Értsük meg a saját helyzetünket és cselekedjünk a fejlődésért.

Hiba:

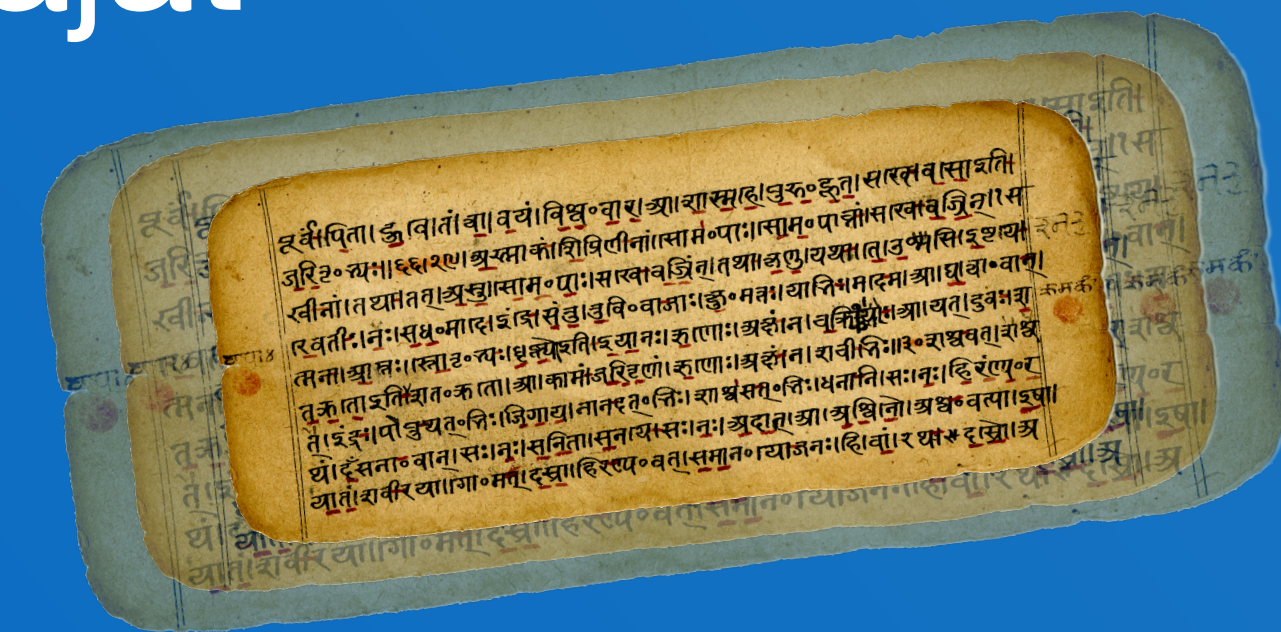
- túlbecsüljük a saját helyzetünket,
- úgy gondolkodunk, hogy velünk minden rendben van, és ezért nem kell továbblépnünk.

A védikus társadalom felépítése:

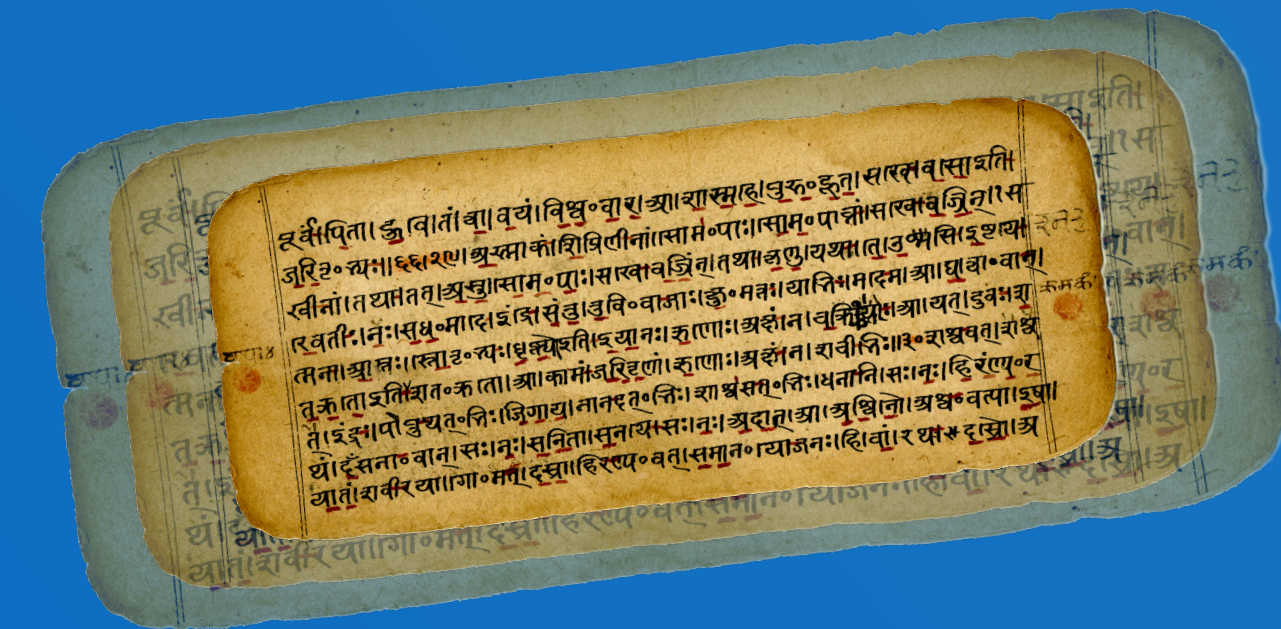
1. **Brahmanák** - papok, tanárok (4-5 boldogsági szint)
2. **Kshatriyák** - uralkodók, harcosok (3-4 boldogsági szint)
3. **Vaisyák** - földművesek, kereskedők (2-3 szintű boldogság)
4. **Sudrák** - munkavállalók (1-2 boldogsági szint)

A Védák lehetővé tették az előrehaladást bármilyen szintről. Mindenki megtalálhatta a helyét és haladhatott a saját tempójában. Mindenkiel tisztelettel bántak.

A Védákban leírt összes tudásterület a következő jellemzőkkel rendelkezik:

1. Közös filozófiai alapokra épült.
2. Isten-központú világnézet.
3. A tudás kinyilatkoztatáson keresztül jött.

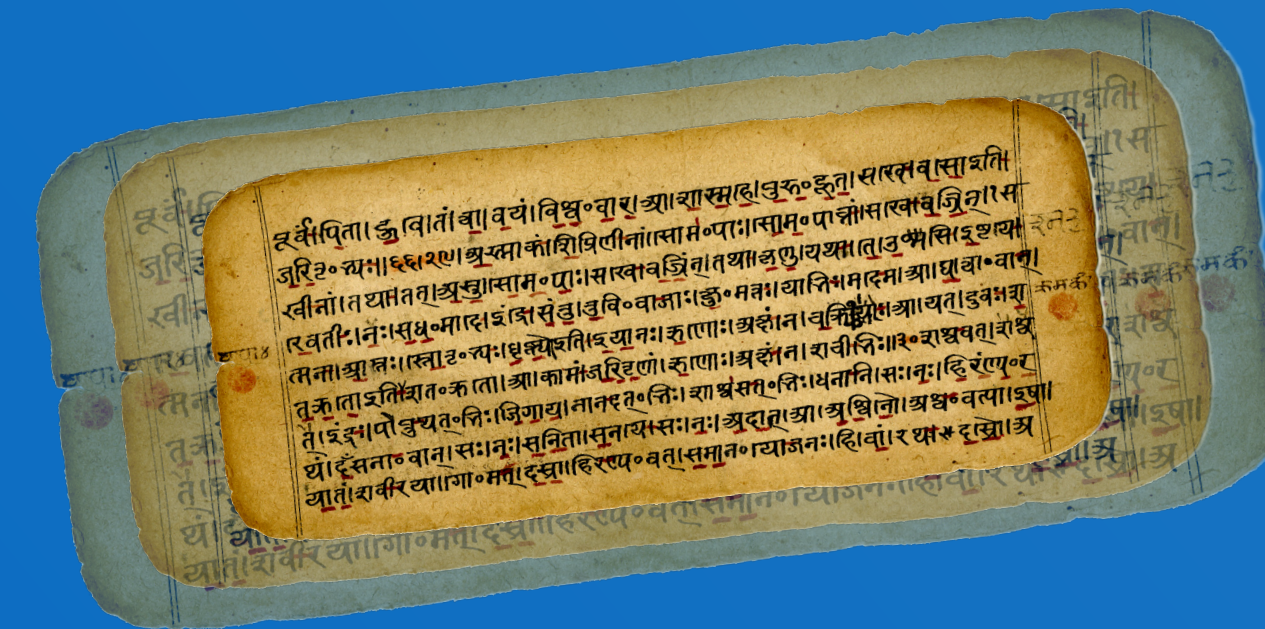

Az előadás végkövetkeztetései

Háromféleképpen lehet tudáshoz jutni:

- ◉ pratyaksa (az érzékek segítségével),
- ◉ anumana (logikai érveléssel),
- ◉ sabda (a felsőbb tekintélyek elfogadásával).

Kétféle sabda létezik: hétköznapi és kinyilatkoztatás (Istentől származó tudás).

Személyes döntés

Mindenkinek a személyes ügye, hogy hisz-e a kinyilatkoztatott tudásban vagy nem.

Meggyőzően bizonyítani vagy cáfolni Isten létezését lehetetlen, mert kívül van mind az érzékelésünk, mind a logikánk hatókörén.

Három fő kérdés maradt, amelyeket tovább fogunk vizsgálni:

- ◉ Bízhatunk-e a védikus tudás forrásaiban?
- ◉ Hogyan ellenőrizhető, hogy az átviteli csatorna torzításmentesen működik-e?
- ◉ Milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie a hallgatónak, hogy megfelelően be tudja fogadni a tudást?

